

Intézményvezetői pályázat

a

Budapest VIII. Kerületi Vörösmarty Mihály Gimnáziumba

2021

3. Vezetői program

„A ma iskolájának olyan problémák megoldására kell felkészíteni a gyerekeket, amelyekről ma még azt sem tudjuk, hogy problémák”

Mérő László

Mint a bevezetőben írtam, a pályázat megírására az vezetett, hogy szeretném, ha a 14 éve elkezdett és megvalósított szerkezeti átalakítás után az iskola a továbbiakban is jól működne. Ennek záloga, hogy a Koromné Beck Zsuzsa igazgatónőnk szellemiségét tükröző VMG-s életérzés megmaradjon. Szeretném, ha megadhatnám kollégáimnak azt a biztonságos munkahelyet, ahol tiszteletben tartják személyiségüket, autonómiájukat, szaktudásukat, és biztosítják a minőségi munkához szükséges időt, teret, eszközöket, összehangolják a tevékenységüket a többiekével, és bevonják a jövőjüket érintő döntésekbe. Fontos, hogy a diákok és szüleik továbbra is úgy érezzék, jó ide járni, ahol érték a tehetség és a személyiség, ahol mindenki megtalálja az utat, amin a jövője felé elindulhat, ahol ehhez minden segítséget meg is kap, ahol a pedagógusok szeretve nevelnek és olyan készségekkel látják el diákjaikat, amik egy boldog, sikeres élethez elegendők.

A Vörösmarty Mihály Gimnázium nevelési alapelve a gyerekek fejleszthetőségébe vetett hit és a szeretve oktatás pedagógiája. Diákjaink nem tárgyai, hanem alanyai a nevelésnek. Komolyan vesszük, tiszteletben tartjuk a személyiségüket, fejlődésüket, igazodunk oktatási szükségleteikhez, perspektívájukhoz. Célunk és feladatunk az iskola múltjából kiaknázható szellemi, lelki és személyi értékek, pedagógiai, módszertani tapasztalatok, szokások feltárása, megőrzése és a nevelés–oktatás napi folyamataiban való (közvetlen vagy közvetett) felhasználása. Törekszünk a különböző szintű közösségekben talpraesett, céltudatos, önállóan gondolkodó, döntéseket hozó és vállaló, a csoport szabályait elfogadó egyéniségek kialakítására. Folyamatosan neveljük őket az alapvető erkölcsi normákra, a nemzeti kultúra ismeretére, más kultúrák tiszteletére, az anyanyelv igényes

használatára, a természeti, illetve az épített környezet védelmére. Emellett munkánkban szintén kiemelt jelentőséggel bír az egészséges életmód értékeinek elfogadtatása. Fejlesztjük a konfliktusok kezeléséhez szükséges önismeretüket, önbizalmukat, alkalmazkodóképességüket.

A VMG meghatározó jellemzője a demokratikus légkör. Érezhető a közvetlen, barátságos kapcsolat, az egymás kölcsönös tiszteletén alapuló, nyílt kommunikáció iskolavezetés-tanárok, tanárok-tanárok és tanárok-diákok között is. Emiatt érzi itt jól és biztonságban magát tanár és diák. Ezek feltétlenül megőrzendő és tovább fejlesztendő értékeink.

Fontos értékünk még, hogy nagyon sok tanárban megvan az igény a szakmai fejlődésre. A VMG szellemiségébe beletartozik, hogy sokan nyitottak új módszerek kipróbálására és fejlesztésére a sikeresebb pedagógiai munka érdekében. Sokukban megvan az innovációhoz szükséges motiváció, kreativitás, szakmai képesség és ezek is támogatásra találnak a kollégáknál és iskolavezetésnél.

Az elmúlt években a szakmai kérdések mellett igen nagy hangsúlyt kaptak a közoktatásban, tankönyvpiacban, fenntartóban, működtetőben történt változások hatásai. A diákok és szülők szerencsére a bizonytalanságból csak nagyon keveset észleltek, az iskola működött, a tanárok és a munkájukat segítő dolgozók tették a dolgukat, mindenki érezte, hogy a céljaink nem változtak. A változás mindig problémákkal jár, ugyanakkor rajtunk múlik, hogy vészeliük át a kezdeteket. Az intézményre a problémák középpontba állítása helyett a megoldáskeresés jellemző.

3.1 Neveléssel, oktatással kapcsolatos tervek

A 21. század társadalmi kihívásainak legyőzéséhez fontos, hogy diákjaink az iskolából kikerülve pontos önismereten alapuló reális, mégis a kornak megfelelő tervekkel induljanak el. Ehhez elengedhetetlen néhány fontos kompetencia fejlesztése. Ilyen az együttműködési képesség, a konfliktuskezelés, az önismeret-önértékelés, az önálló tanulásra való képesség és a problémamegoldó, kritikus gondolkodás. Eddig is hangsúlyt fektettünk ezekre, és a jövőben is kiemelt feladatnak tekintem a fentiek fejlesztését. Ebben segítséget jelenthetnek a közvetve: a kompetencia alapú oktatás, a kooperatív tanulástechnikák, a reflexión és önreflexión

alapuló fejlődés segítése, a lemorzsolódás megakadályozása, a személyre szabottság és esélyegyenlőség.

Fontos, hogy biztosítsuk diákjainknak a tehetséggondozást, a reális jövőkép kialakítását, a továbbtanulás lehetőségét. A 9. és 10. évfolyamon történő alapozás, felzárkóztatás, útkeresés után a 11. évfolyamtól egyre nagyobb óraszámokban kell tanítanunk választott tárgyaikat. A továbbtanuláshoz diákjainknak a nyelvvizsga mellett akár több tantárgyból is emeltszintű érettségi vizsgát kell tenniük a lehető legjobb eredménnyel. Ehhez a 2020-as NAT-ban a 11-12. évfolyamon engedélyezett óraszámok is segítenek. Már eddig is évfolyamszintű csoportokat szerveztünk angolból, matematikából és magyarból, hogy a motivált diákjainkat még magasabb szinten tudjuk tanítani. Az emelt csoportok magasabb óraszámú lehetőségét biztosítanak a középszintű tananyag gyakorlása, mélyítése mellett a szóbeli felkészülésre is. Ez azért is fontos, mert naponta látjuk, hogy diákjaink milyen nehezen nyilvánulnak meg szóban, az érettségien elvárt 10-15 perces önállóan felépített, logikus és összefüggő előadás pedig sokaknak okoz nehézséget.

A 2024 májusától életbe lépő, eddig megismert új érettségi követelmények - főleg a természettudományos tárgyakból - segítik a kreativitást, az önálló tudományos kutatást, a projektfeladatok elvégzését. Mi a különböző osztálytípusaink évenkénti projektfeladataival már elébe mentünk ennek.

Az iskolában működő munkaközösségek összhangban, egymást segítve működnek. Ennek több oka is van. Meghatározó, hogy sok kolléga több munkaközösséghez is tartozik. Emellett sokat javult az elmúlt években az intézményen belüli információáramlás a tantestületi és munkaközösségi levelezőlisták, illetve kisebb közösségek Facebook-csoportjainak köszönhetően. Ezek használatában különösen sokat fejlődöttünk a pandémia idején.

Tudjuk, hogy a működés természetes velejárója, hogy a közösségben vannak konfliktusok. Ezek kibeszélése, kulturált megoldása a fejlődés záloga. Ezt megalapozta igazgatónőnk nyitott, demokratikus szellemisége. Továbbra is szeretném, ha az maradna az alapelv, hogy azok igyekezzenek megoldani a konfliktusaikat, akik között van, és csak akkor vonjunk be mediátorként másokat, ha a korábbi próbálkozások nem jártak eredménnyel. Fejlődnünk kell abban, hogy a közösen hozott döntéseket mindenki magára nézve kötelezőnek tekintse és betartsa. Ettől mérséklődhetnek a konfliktusos helyzetek is.

Az oktató munka hatékonysága érdekében évek óta kiemelt szerepet kap a tantestületben a minősítési- és értékelési rendszerünk. Célunk az értékelés összekapcsolása az önértékeléssel, hiszen ha a diákok önértékelését fejlesztjük, akkor nem csupán személyiségük válik teljesebbé, de ezáltal az iskola értékelési rendszerét is objektívebben tudják majd megítélni, és az esetlegesen számukra kedvezőtlen érdemjegyeket is jobban el tudják fogadni. A diákok és szülők visszajelzése alapján már fejlődött a számonkérések kiszámíthatósága, értékelése, de továbbra is probléma a nem rendszeres számonkérés és az e-napló nem folyamatos használata. A reális értékelés különösen nehéz feladatot jelentett a pandémia idején.

3.2 Munkaközösségeink tapasztalatai és tervei

3.2.1 Magyar és művészetek munkaközösség

A magyar nyelv tantárgy tanítása a 9-10. évfolyamon csoportbontásban folyik. A tanulók képességei, készségei, jelentős különbségeket mutathatnak, felkészültségük, tudásuk szintje eltérő lehet, így a bontás az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében is segítséget jelent. A megnövekedett tananyag, követelmények csak differenciált képzési módszerekkel teljesíthetők, amiben a csoportbontásnak fontos szerepe van. A szervezett felzárkóztató órák a tanulási nehézséggel küzdő diákok, illetve a képzés jellegéből fakadóan is többet mulasztók (élsportoló osztály) hiányosságainak a pótlását, a tehetségesek fejlesztését szolgálják.

Miután az emelt szintű követelmények más kompetenciákat (pl. szakszövegek értő elemzése) is igényelnek, mint a középszintűek, ezért jobb, ha ennek fejlesztéséhez, nagyobb óraszámban, egységes szintű csoportban, egymástól is támogatva, motiválva tanulhatnak diákjaink. A szóbeli vizsgára való felkészüléshez több olvasmány értő, elemző ismerete szükséges, ami szintén több időt és más tanári módszereket is igényel. Ráadásul más tantárgyak kiváló emelt szintű vizsgáihoz is hozzájárulhat az itt megszerzett műveltség.

Ugyanakkor, miközben sok éve törekszünk a kompetencia alapú oktatásra, az új NAT által megnövelt tananyag és követelményrendszer ismeretében új kihívások elé nézünk: meg kell próbálnunk a némileg megnövelt tananyagot a lecsökkentett óraszámban elsajátíttatni úgy, hogy a törekvéseinket lehetőleg ne adjuk fel.

3.2.2 Történelem, ember- és társadalomismeret, etika munkaközösség

Az utóbbi 5 évben szakmailag sokat fejlődött és meg is fiatalodott a munkaközösség. Egy dinamikus és innovatív csapat jött létre. Többen rendszeresen érettségiztetnek emelt szinten, és majdnem minden munkaközösségi tag tart emelt szintű órákat.

Fő feladatunknak továbbra is azt tartjuk, hogy a megfelelő módon felkészítsük a diákokat a közép- és az emelt szintű történelem érettségire. Az alapórák és a fakultációs órák közötti munkamegosztás ma már olajozottan működik. 9. és 10. évben az alapórákon mind a középszintű, mind az emelt szintű tananyagot tanítjuk. 11. és 12. évben viszont alapórákon már az emelt szintű tananyagból csak azokat a részeket emeljük ki, melyek nélkülözhetetlenek a középszint megértéséhez, míg az emelt szintű tananyagot a fakultációs órán sajátítják el a diákok. Bevált az a rendszer, hogy 11. és 12. évfolyamon külön, plusz órákon tanulják az emelt szintű tananyagot a diákok egy másik tanártól, mint az alapórán. Hasznos, hogy a diákok más-más tanár látásmódján keresztül tanulják a történelmet.

A fakultációs csoportok jól működnek, de ezeken az órákon a komoly követelmények és elvárások miatt létező jelenség a lemorzsolódás. Feladatunknak tekintjük, hogy segítsük a diákokat a tudás megszerzésében, ne veszítsék lelkesedésüket, és emelt szinten érettségizzenek történelemből. Ezekhez kapcsolódóan az utóbbi években kezd hagyományossá válni áprilisban egy történelem tábor, melyben az érettségire készülő diákokat igyekszünk segíteni. A járványhelyzet miatt ez tavaly és idén is elmaradt.

Az elkövetkező 5 évben szeretnénk stabilizálni, esetleg növelni az emelt szinten érettségizők számát. Arra törekszünk, hogy lehetőség szerint mindenki elérje emelt szinten a 60%-ot, azaz a jeles eredményt. Középszinten ez nem reális elvárás, de az elért 4-es átlagot tartani szeretnénk.

Az új NAT is további feladatokat ró ránk. Minden évfolyamon meg kell találnunk azokat a témákat, melyeket mélyebben tanítunk, melyekben jobban elmerülünk, át kell dolgozni a szakaszvizsga követelményeit, és el kell kezdeni felkészíteni a diákokat az új érettségire.

Továbbra is szeretnénk együttműködni a dráma és média tagozattal a nemzeti ünnepek megemlékezéseivel kapcsolatban, emellett szeretnénk kézben tartani az iskolai emléknapokat és a hozzá kapcsolódó megemlékezéseket.

3.2.3 Idegen nyelvi munkaközösség

A nyelvoktatást alapjaiban kellene megváltoztatni, a kommunikációra kellene helyezni a hangsúlyt, elfelejteni a legrészletesebb nyelvtant, szakítani a tankönyvmunkafüzet elmélettel. Az online oktatás során a tankönyvkiadók és különféle platformok rengeteg újítással és ötlettel segítették a nyelvtanárok munkáját, ami a továbbiakban is hasznosnak fog bizonyulni, ha igazodni szeretnénk a XXI. század adta technikai lehetőségeihez, fejlődésekhez.

Amíg azonban az érettségi követelmények és feladatsorok egy része a nyelvtani ismeretekre szorítkozik, az iskolai nyelvoktatásnak ezt is kell szem előtt tartania. A gimnázium kimenete nem a nyelvvizsga, hanem az érettségi, az itt megszerzett nyelvvizsgák már a diploma megszerzését segítik elő.

Angolból egyre több diák tesz C1 típusú nyelvvizsgát vagy emelt szintű érettségi vizsgát. Ez a heti 5 órás emelt szintű képzés hatékonyságát mutatja. Nő az előrehozott középszintű érettségik száma is, a tanárok pedig igyekeznek hangsúlyozni a folyamatosság fontosságát, azaz az emelt szintre való továbblépést, szintemelést.

Nehéz helyzetben van a második idegen nyelv, mert az angol után mindegyik sokkal nehezebb, így szokatlan a tanulók számára a rendszeres, kitartó tanulás, nagyon hamar várják a sikereket, türelmetlenek, mert az angol a „csapból is folyik”, és könnyebb. Aki a 2. nyelvet választja érettségi tárgyként, tudatos és motivált, az emelt szintű felkészítés segítségével jut el a közép- és szerencsére egyre többször- az emelt szintre.

Igyekszünk szem előtt tartani nemcsak a gimnáziumi kimeneteli követelményeket, hanem az egyetem diplomaszerezéséhez kapcsolódó feltételeit is. Nagyon fontos számunkra, hogy egyre több diák hagyja el iskolánkat egy vagy több nyelvvizsgával B1 és C1 szinten. A járvány miatt csökkent a vizsgák száma, de megnövekedett az emelt szintű érettségivel megszerzett nyelvvizsgák száma.

Fontos, hogy a tanult idegen nyelvet ne csak iskolai körülmények között tanulják és használják a gyerekek, ezért már évek óta biztosítjuk a részvétel lehetőségét az iskola által szervezett külföldi tanulmányi utakon (Anglia, Németország, Franciaország és Olaszország). Szeretnénk bekapcsolódni a kormány által tervezett külföldi tanulmányi út programba, hogy minél több diákunk lehessen részese ennek a kihagyhatatlan lehetőségnek.

3.2.4 Matematika, informatika munkaközösség

A matematika oktatás célja a gondolkodás fejlesztése, az alkalmazásra képes tudás létrehozása. A tananyag felfedeztető, problémaközpontú feldolgozása elősegíti a matematikai gondolkodás, a matematikai képességek fejlődését, a motiváció erősítését, a kooperatív módszerek, csoportmunka alkalmazása, a tananyag projekt alapú feldolgozása felkészíti a diákokat az egyetemi tanulmányaikra, a munka világára. A problémák feltárásába, megoldásába egyre inkább beépítjük a számítógépek és a világháló biztosította lehetőségeket is.

Iskolánkban minden tagozaton csoportbontásban folyik a matematika és az informatika oktatása, ami az alacsony óraszámok ellenére is esélyt ad a tehetséggondozásra és felzárkóztatásra is. A tagozatok igényeinek megfelelő módszereket keresünk és alkalmazunk óráinkon, rendszeresen biztosítunk lehetőséget a tanítási órákon kívüli konzultációkra is. Az emelt szintű érettségire való felkészítés 11-12. évfolyamon külön csoportban zajlik heti 6 órában. Hagyománnyá vált, hogy minden januárban matematika tábort szervezünk az érdeklődő diákoknak. Az emelt szintű tananyaghoz kapcsolódó, azon túlmutató előadásokon és próbaérettségi vizsgán vesznek részt. A programok szervezésében, megtartásában a szaktanárok mellett gyakran segítenek volt diákjaink is. A több éves tapasztalat azt mutatja, hogy ezek a táborok nagyon hasznosak, intenzív munkával telnek. Az emelt szintű szóbeli vizsgákra való felkészítés során próbavizsgákat tartunk.

Iskolánkat rendszeresen felkéri emelt szintű matematika érettségi vizsga lebonyolítására. Mind az írásbeli, mind a szóbeli vizsgabizottságokban a munkaközösségünk tagjai aktívan vesznek részt.

Egységes követelmény- és értékelési rendszert alkalmazunk. A bejövő évfolyamokon szeptemberben szintfelmérő dolgozat segítségével mérjük fel a felzárkóztatásra szoruló diákokat, a megerősítésre szoruló területeket és természetesen a tehetséges diákokat is. A 9. évfolyamon kiemelt célunk, hogy rendszerezzük általános iskolai tudásukat, pótoljuk diákjaink esetleges hiányosságait, egységes tudásszintre juttassuk el őket. Egységes mérés a 9. évfolyam írásbeli szakaszvizsgálója, a 10. és 11. osztályos diákok évfolyamdolgozata és a 12.-ben megtartott próbaérettségi. Emellett az egy osztályban tanító kollégák gyakran hangolják össze az egyes témakörök feldolgozásait, számonkéréseiket, iratnak közös dolgozatokat. Az elmúlt években folyamatosan törekszünk a diákjaink önértékelésének

fejlesztésére.

A 2019-20-as tanévben az online oktatásra való átállás szükségessé tette a tanítási órákon korábban már alkalmazott IKT eszközök és alkalmazások általánossá tételét munkánk során. Létrehoztuk a matematika tanári teams csoportot, melyben rendszeresen megosztjuk egymással az általunk készített oktatási segédanyagokat. Az óráinkon gyakran használjuk a zanzatv.hu; mateking.hu; learninapps.hu, mozaik.hu, nkp.hu oldalak oktatási anyagait, alkalmazzuk a Geogebra, Kahoot, Quizlet, Edmodo alkalmazásokat. 2020 nyarán, felhasználva az előző hónapok tapasztalatait, minden évfolyamra kidolgoztuk a digitális oktatási anyagokkal támogatott tanmeneteket matematikából. Augusztusban belső továbbképzést tartottunk a természettudományos munkaközösséggel közösen a digitális oktatás során sikeresen alkalmazott eszközökről, módszerekről. Az idei tanév őszén az újabb digitális oktatásra való átálláskor minden kolléga számára biztosított az iskolavezetés digitalizáló táblát, ami nagymértékben megkönnyíti a munkánkat. A digitális táblák hiányát a pályázatok útján beszerzett tabletekkel és a diákok okostelefonjaival hidaljuk át a jelenléti oktatás esetében.

A 9. évfolyamos nyelvi előkészítő osztály hagyományosan minden évben részt vesz a Matematika Határok Nélkül versenyen. Eredményesen szerepeltek diákjaink a BME Matematika mindenkinek pályázatán. 2019-ben a matematikai és természettudományos gondolkodás játékos fejlesztésének érdekében egy pályázat keretében társasjátékokat és robotokat szereztünk be. Tervezzük egy robotika szakkör indítását. A társasjátékokat tanítási órákon és szabadidős programokon is hasznosíthatjuk.

A nyelvi előkészítő osztályokban az előrehozott informatika érettségit tűztük ki célul néhány évvel ezelőtt, és az így vizsgázók száma folyamatosan nő is. Jelenleg a többi osztálytípusban a heti óraszám 9-10. évfolyamon nem elegendő az érettségire való felkészülésre, számukra 11-12. évfolyamon érettségi előkészítőt tartunk. Az új NAT bevezetésével felmenő rendszerben a Digitális kultúra növekvő óraszama mellett várható, hogy minden tagozaton nőni fog az érettségiző diákok száma. Az iskolai hálózat és az informatikai eszközpark folyamatos fejlesztést igényel.

A színvonalas oktató-nevelő munka érdekében a szakmai továbbképzéseken való részvétel fontos része a munkaközösség életének.

3.2.5 Természettudományi munkaközösség

A természettudományok színvonalas tanítását minden osztálytípusban rendkívül fontosnak tartjuk, mert meggyőződésünk, hogy mai világunkban eligazodni, a kihívásokra jó válaszokat adni csak alapvető természettudományos ismeretek és gondolkodás birtokában lehet. Célunk, hogy a diákokat az előzetes tudásukhoz és érdeklődésükhöz alkalmazkodva, változatos, motiváló, lehetőleg aktív tanulási módszerekkel tanítsuk a kompetencia fejlesztésre helyezve a hangsúlyt. Annyi információ, ismeretanyag tudását várjuk el a tanulóktól, amennyit ilyen módon együtt meg tudunk tanítani.

A 2020-ban bevezetett új NAT mindegyik természettudományos tantárgy óraszámát csökkentette, ám ezt nem követte az ennek megfelelő mértékű tananyagcsökkentés, ami megnehezíti a fenti célok elérését. A tantárgyi kereteken belüli tanulás az emelt szintű előkészítőt választók kivételével a többi diák számára a 10. évfolyam végeztével megszűnik. A kevés óra, a használható, jó tankönyvek hiánya nagy kihívás elé állítja a tanárokat. Különösen nehéz helyzetben van a földrajz és kémia tantárgy, ahol 9. évfolyamon a heti egy órai találkozás rendkívül megnehezíti a folyamatos munkát. Az elkövetkezendő időszakban fontos átgondolnunk a természettudományos tantárgyak közötti kapcsolódási pontokat, nagy hangsúlyt kell helyoznünk a tantárgyi integráció megvalósítására (pl. a fenntarthatóságra neveléssel kapcsolatban). Amennyiben az első két évfolyamon sikeresen használjuk ki az ebben rejlő lehetőségeket (pl. a témák tantárgyak közötti megosztása, ezekre épített projektnapok, kirándulások), úgy a 11. évfolyamon bevezetésre kerülő komplex természettudományos tantárgy esetében is eredményesebbek lehetünk.

Eddigi munkánk megerősítését látjuk abban, hogy a mostani 9-11. természettudományos osztályokba nagyon sok, a természettudományok iránt érdeklődő és abban tehetséges tanuló jár, akik a jövőbeni pályájukat is ezen a területen képzelik el. Ebben szerepet játszik, hogy a 9. évfolyamon kémiából és fizikából, a 10. évfolyamon biológiából és földrajzból 1-1 órával emelt óraszámban, ill. kémiából és fizikából mindkét évben csoportbontásban folyt az oktatás. Szerencsére a csoportbontás és az 1-1 órával növelt óraszám továbbra is fennmaradhat. Különösen a csoportbontás teszi lehetővé az élményszerű, felfedezettő, csoportmunkában végzett tanítás-tanulást, a differenciálás hatékonyabb megvalósulását. A diákok a 9-10. évfolyamon természettudományi témájú projekteket készítenek, ezeket a

projektnapon be is mutatják, így tapasztalataik megalapozzák a NAT2020 által előre jelzett, gyakorlatiasabb érettségi vizsgákat. Az élményszerű tanulást segítik az egynapos szakmai kirándulások is.

A természettudományi tárgyakból minden évben indul emeltszintű érettségi előkészítő heti 2-3 órában. A NAT érettségi követelményeinek ismeretében és az iskola lehetőségeit figyelembe véve át kell gondolni, hogy ez az óraszám 11. osztályban három, 12. évfolyamon pedig négy óra legyen. A sikeres felkészülés érdekében 11. és 12. évfolyamon is 2-3 napos intenzív táborokban és iskolán kívüli programokkal (pl. látogatás a Fűvészkertben, az Állatorvos-tudományi Egyetemen boncoláson, a Magyar Természettudományi Múzeumban, a Kutatók Éjszakáján) készülünk az érettségire. Diákjaink rendszeresen részt vesznek az OKTV-n és különböző online vetélkedőkön. A biológiából érettségizők száma évente 20-25 körüli, többségük emelt szintű vizsgát tesz. Kémiából évek óta 8-10-en érettségiznek emelt szinten, földrajzból is a kb. 20 vizsgázó között van néhány emeltszintű is. Fizikából általában kevesen érettségiznek. Az érettségi vizsgák 4–4,5 körüli átlaga, a felsőoktatásba való sikeres belépés és a diákok pozitív visszajelzése is igazolja, hogy jó úton járunk. Néhány tanítványunk neves külföldi egyetemen folytatja tanulmányait.

Iskolánkban nagy hangsúlyt kap a környezeti nevelés és az egészséges életmódra nevelés. Az iskolai Sportnapon hagyományosan mindig van „Egészség” állomás, ahol képzett elsősegélynyújtók tartanak képzést, de egészségügyi felmérést, vérnyomásmérést is szoktunk végezni a diákok körében. Osztályfőnöki órákon gyakran tartanak felvilágosító, prevenciós előadásokat külső előadók, pl. orvosok a Magyar Orvostanhallgatók Egyesületétől. Minden évben változatos programokkal emlékezünk meg a Föld Napjáról, amit hagyományosan a 9. nyelvi előkészítő osztály szervez.

Az elmúlt években sikeresen pályáztunk a Nemzeti Tehetség Program pályázataira, 2017-ben a Fedezzük fel a világot! – komplex természettudományi program, 2019-ben a Csodálatos világunk című pályázatunk nyert jelentősebb összeget tehetséggondozó foglalkozások, kirándulások, témanapok szervezésére, tabletek, laptopok, kamerával felszerelt mikroszkóp vásárlására.

3.2.6 Testnevelés munkaközösség

Iskolánkban a heti 5 testnevelés órát 3 órarendi és egy szabadon választott délutáni duplaórás sportfoglalkozással teljesítik a tanulók. Az órarendi órákat nemek szerinti csoportbontásban tartjuk, a délutáni órák vegyesek, így jó lehetőséget adnak a különböző profilú diákok ismerkedésére, közösségépítésre. A Netfit felmérést elvégezzük, nagy hangsúlyt fektetünk az eredmények értelmezésére, értékelésére

A tanórákon a korszerű prevenció-rehabilitációs szemléleten alapuló gyakorlatok és módszerek megismertetésével szeretnénk megalapozni a gyerekek mozgásszervi egészségének hosszú távú megőrzését. A kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése mellett hangsúlyos a közép-és emelt szintű érettségire való felkészítés, valamint a gyerekek játékigényének kielégítése.

Élsportolói tagozaton a sportiskolai kerettanterv alapján heti 2 testnevelés és 1 sportelméleti órát tartunk. A testnevelés órán legjelentősebb feladatunk az érettségire való felkészítés és az edzőmunkát támogató prevenció-rehabilitációs gyakorlatok személyre szabott végeztetése. 9-11. évfolyamos élsportolóinknak tavasszal projektnapot szervezünk, amire a sporttudomány különféle területeinek elismert képviselői közül külső előadókat hívunk. Élsportolóink 2 éve részt vesznek a Parasport Napján. Mindig meghatja őket az a kitartás és küzdés, amit sérült társaiktól látnak.

Az egészséges életmódra nevelés fontos eleme Pedagógiai Programunknak.

Három hagyományos programunk van: a sportnap, a sportéjszaka és a lány tornaverseny. A sportnapon állomásról állomásra haladva 1-1 évfolyam osztályai mérik össze tudásukat röplabdában, streetball-ban, fociban és atlétikai versenyszámokban, továbbá egészséges életmódhoz és elsősegélynyújtáshoz kapcsolódó feladatokat is megoldanak. A sportéjszakán a gyerekek szabadon állítják össze csapataikat, az éjszora röplabda, teremfoci, kosárlabda, igény esetén floorball és asztalitenisz sportágakban vívnak körmérkőzést. A győztes csapatok érmet kapnak. Az esztétikai sportokat kedvelő lányoknak torna sportágban nyújtunk – egy igen különleges, más iskolában nem tartott - versenyzési lehetőséget az osztályok közötti versenyünkön. A csapatverseny, az egyéni összetett valamint a szerenkénti verseny dobogósai szintén éremben részesülnek.

A tantárgyunk tanításához szükséges eszközök rendelkezésünkre állnak, eszközparkunkat folyamatosan fejlesztjük. A létesítményeink állapota azonban nem

megfelelő, azok felújításra szorulnak. A sportudvar aszfaltja repedezett, gödrök és buckák tarkítják, a tornaterem szigetelése rossz, padlója felpúposodott.

3.2.7 Dráma munkaközösség

A munkaközösség összetétele az elmúlt időszakban új tagokkal bővült: fiatal kollégák érkeztek, akik új energiákat csatornáztak be a korábban kialakított keretek között, megszokott módokon zajló mindennapi működésbe. A szakmai munka magas színvonalát egyaránt mutatták a mustrák, a produkciók, az intézmény falain belül és kívül tartott bemutatóórák. Emellett a gimnázium a Károli Gáspár Református Egyetem drámai és színházi ismeretek tanári szakjának, illetve a Színház- és Filmművészeti Egyetem drámainstruktor képzésének hivatalos gyakorlóhelyévé vált.

A munkaközösség tevékenységének megszervezése évről évre komoly kihívást jelent, hiszen a tagozati működéshez összetett tevékenységek kapcsolódnak, továbbá a tanulók és a tanárok jelenlétét befolyásolják más irányú elfoglaltságok is. Ez alapvetően megnehezíti a hosszabb távra szóló stratégiai célok megvalósítását. A folyamatokat ugyanakkor segíti egy részfoglalkozású munkatárs jelenléte, aki a működés technikai feltételeit biztosítja.

Az emelt szintű képzés jelenlegi stabil működésének zálogai a következők:

- előzetes tervezés, majd a gondos folyamatkövetés;
- intenzív és proaktív kommunikáció, rendszeres munkaközösségi értekezletek;
- az iskolai órarendhez illesztett speciális tagozati órarend;
- pontos és transzparens terembeosztás;
- az iskolai eseménynaptárhoz illesztett speciális tagozati naptár;
- a félévi és év végi mustrarendszer a 11. évfolyam szakaszvizsgájával;
- a félévi és év végi jegyek háttérét biztosító szöveges értékelés;
- a közös produkciókészítési projektek kapcsán létrejövő tanári együttműködések, közösen tartott tanórák;
- a közösen megvalósított iskolán kívüli szakmai programok (drámatáborok, színházlátogatások, fesztiválszervezések stb.).

A fentiek megtartása mellett a következő időszakban szükség van az alábbi területek finomhangolására:

- a tantestület tagjaival történő kommunikáció fejlesztése
- az évtizedek óta meglévő kapcsolatunk újragondolása a Keleti István Alapfokú Művészetoktatási Iskola és Művészeti Szakközépiskolával
- a szakmai eszközkészlet megújítása (pl. dobogók cseréje)
- tudatos jelenlét a szakmai versenyeken (pl. Kazinczy verseny, országos versmondó versenyek, Eötvös szónokverseny)
- a képzés szakmai munkájának, eredményeinek disszeminációja az intézmény honlapján

A drámatagozat működésének háttere szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy a tárgyi feltételek biztosítására vonatkozó korábbi elképzelések (pl. a díszterem felújítása, illetve a pincefolyosón található helyiségekből szaktantermek kialakítása) megvalósulnak-e a közeljövőben.

Emellett a következő időszak kiemelt feladata a járványügyi korlátozások elmúltával a dráma tagozatos képzés fennállásának 40 éves jubileumához kapcsolódó eseménysorozat előkészítése és megvalósítása.

3.2.8 Média munkaközösség

A tagozat többéves fejlődési perióduson van túl, amelynek során kialakult egy stabil szaktanári csapat, amelynek a működésében alapvető a team-munka, az egymást segítő kooperatív gondolkodás. Létrehoztuk a média tagozat működésének egy olyan struktúráját, amelyben a tananyagok, a tevékenységek és az iskolán kívüli kapcsolódások koherens rendszert alkotnak. Mindegyik kolléga megszerezte a különböző egyetemi képzések során azt a szaktudást, amellyel legoptimálisabban tudja segíteni az itt folyó médiaoktatást. A felvételi számok tükrében azt mondhatjuk, hogy a média tagozat népszerű a nyolcadikos diákok között. Évek óta meghaladja a 450 főt az ide jelentkező gyerekek száma, ami azt is jelenti, hogy egyre nagyobb a „merítés”, egyre jobb képességű gyerekek kerülnek be az osztályokba. Célunk, hogy ezt a kedvező tendenciát megtartsuk, és a tagozat jó híre – amelynek az alapja a magas szintű szakmai munka - a következő időszakban is csábító legyen a felvételiző diákok és a szüleik számára.

A technikai ellátottságán a média tagozat az elmúlt években úgy tudott javítani, hogy eredményesen pályáztunk a különböző közoktatási pályázatokon, és a projektek részére megnyert összegek egy része tárgyi eszközökre volt fordítható.

Tovább szeretnénk bővíteni azoknak az intézményeknek a számát, akikhez diákjainkkal szakmai kirándulásra látogathatunk. Ilyen pl. az MTVA Látogatóközpontja, a Búvösvölgy, az etyeki Korda Filmstúdió, a Sajtófotó Kiállítás, de szeretnénk eljutni médiafesztiválokra, jól működő rádiós vagy televíziós stúdiókba, fotóműhelyekbe.

A tagozat nyitott a külső szakmai szervezetekkel való együttműködésre, és a meglévő kapcsolatainkat szeretnénk tovább mélyíteni. Az OFI-val és az MTVA Digitális Tantermével több éves eredményes együttműködés után lezárultak a projektjeink, a Károli Gáspár Református Egyetemen viszont egyre inkább kibontakozik egy olyan kapcsolatrendszer, amelynek keretében egyrészt médiaórákat tartanak a tanáraink egyetemista diákoknak, másrészt viszont tanárjelöltek egyre nagyobb számban a szaktanáraink mentorálásával a VMG-ben töltik B és C gyakorlatukat.

További célja a médiatanároknak, hogy segítsék a kollégáikat abban, hogy a pandémia miatti szükségállapot után fel tudják használni a jelenléti tanításban is azokat a tapasztalatokat, amelyeket az online oktatásban szereztek.

3.2.9 Osztályfőnöki munkaközösség:

Az osztályfőnöki munkaközösség sok tapasztalt kollégát tudhat tagjai között, olyanokat, akik akár 2-3 osztályt is végigkísértek. Iskolánk tagozatos rendszeréből adódóan osztálytípusonként más-más személyiség típusú gyerekekkel, nagyon különböző profilú és eltérő dinamikájú csoportokkal kell hatékonyan együttműködni az osztályfőnököknek. Azok a kollégák tudnak hosszabb távon sikeres munkát folytatni osztályfőnökként, akik a saját személyiségükhöz, habitusukhoz közel álló osztálytípust választanak.

Az osztályfőnöki munkában kiemelt szerepet kap a közösségfejlesztés, a társas készségek és kompetenciák fejlesztése, amely során a pedagógus személyes példamutatással és jó gyakorlatokkal segíti a diákok, tanárok és szülők közötti együttműködést, egymás tiszteletben tartásán és közös értékrenden alapuló sikeres kommunikációt, konfliktuskezelést.

Az osztályfőnöki munkát iskolánkban hagyományosan sok külsős, meghívott előadó segíti. Jól beváltak például a drogprevenciós, továbbtanulást segítő, pénzügyi, és fogyasztóvédelmi foglalkozások. A pandémia elmúltával ezeket újra szeretnénk indítani, illetve a meghívott előadók körét bővíteni.

A digitális generáció tagjaival való munka komoly kihívás elé állítja a

pedagógusokat. A mai tizenévesek virtuális közösségekben élnek, figyelmük fókusza kifelé irányul, kevés visszajelzést kapnak offline módban. Nem ismerik meg kellően magukat, nehezebben tanulják meg saját érzéseiket és konfliktusait kezelni. A digitális lét további konfliktushelyzeteket, feldolgozandó témaköröket is hoz a munkánkba, elég csak az online bántalmazásra gondolni.

Mindezek miatt fontos módszertani eszköztárunk rendszeres és célirányos bővítése. Ennek támogatására évente egy alkalommal belső továbbképzést szervezünk, illetve esetmegbeszéléseket tartunk, és megosztjuk egymással a jó gyakorlatokat.

A 21. század kihívásai között szerepel a folyamatosan változó munkaerő-piaci helyzetre, a sikeres pályafutáshoz elengedhetetlen egész életen át tartó tanulásra való felkészítés, valamint a munkavállaláshoz szükséges kulcskompetenciák tudatosítása és fejlesztése. Ezért pályaaorientációval foglalkozó kollégánk egy négy éves programot dolgozott ki, amely mind a négy évfolyamon az adott korosztály számára tartalmaz osztályfőnöki órán feldolgozandó feladatokat. Az évente megrendezésre kerülő pályaaorientációs napon az ilyen feladatok mellett továbbtanulással kapcsolatos információkat is kapnak diákjaink.

A járvány különösen megnehezítette az osztályfőnökök munkáját, elsősorban a gyerekekkel és szülőkkel való kapcsolattartás kizárólagos online volta miatt. A szülői értekezleteket, osztályfőnöki órákat, a szervezési feladatokat, konfliktusok kezelését csak az interneten keresztül lehet véghezvinni, ami sok plusz munkát jelent és a személyes valamint közösségi kapcsolatok szempontjából is romboló hatású.

Terveink között szerepel egy közös osztályfőnöki módszertani füzet létrehozása, amely kiemelten épít az iskolában jelen lévő tudásra, a kollégák tapasztalatára, valamint jó gyakorlatokra. Ezzel, valamint egy osztályfőnöki mentori rendszer kialakításával kívánjuk segíteni az új osztályfőnök kollégák munkáját és pályaszocializációját, valamint megelőzni az osztályfőnöki munkával járó többletterhelés okozta korai kiégést.

3.3 Tanórán kívüli nevelés, tehetséggondozás, programok, közösségi élei

A vörösmartys hagyományok életben tartása az iskola belső életének, demokratizmusának, közösségformáló erejének nagy lehetősége a nevelésben. Továbbra is fontosnak tartom, hogy diákjainkat bevonjuk a hagyományörzésbe, és lehetőséget teremtsünk számukra új hagyományok teremtésére.

Iskolai ünnepélyeink (október 23., március 15.), évnyitóink, évzáróink egyediek, és minden esetben tükrözik a diákok adott eseményhez fűződő gondolatait. Az aradi vértanúk emléknapja, a kommunista diktatúra áldozatainak emléknapja, a holokauszt áldozatainak emléknapja, a Nemzeti Összetartozás Napja iskolai megemlékezéseire külön diákcsapat készül színvonalas hanganyagokkal, amit tanári felügyelettel maguk szerkesztenek, vágnak és ezek az iskolarádióban hangzanak el.

A múlt, a jelen és a jövő harmóniájának szép szimbóluma a VDSZ „véndiákjainak” jelenléte. Folyamatos a kapcsolatuk tanulóinkkal: részt vesznek az évnyitó és évzáró ünnepeken, együtt ballagnak végzőseinkkel, rendhagyó tanítási órákat szerveznek elismert egykori vörösmartys személyek bevonásával. Hagyománya van a közös koszorúzásnak is Vörösmarty Mihály sírjánál a Fiumei úti Nemzeti Sírkertben, valamint az aulában lévő emléktáblánál a Magyar Hősök és Mártírok Emléknapján. A fentiek mellett volt diákjaink előadásokat tartanak munkájukról (zenei szerkesztés, hangszerbemutató, térképészet, hegymászás), illetve rendhagyó osztályfőnöki órákat tartanak egyes emléknapokhoz kapcsolódva.

Bejövő osztályaink minden évben kilátogatnak a Mihály-napi séta keretében a Fiumei úti Nemzeti Sírkertbe névadónk és nemzetünk nagyjainak sírhelyéhez.

Az iskola diákönkormányzata is nagy szerepet vállal a hagyományörzésben az évenként augusztusban megtartott gólyatáborral, az októberi gólyabállal, a diákfórumok és osztály ODB-k megszervezésével, a diákigazgató választás és diáknap lebonyolításával, a farsang és busójárás szervezésével és a minden évben nagy érdeklődéssel várt VMG Faktoriális megvalósításával.

A tudásbővítés érdekében szakmai táborokat szervezünk (kémia, biológia, dráma, matematika, történelem). Ezek a közös hétfégi tanulások, tehetséggondozások sokkal intenzívebbek, hatékonyabbak, mint a hagyományos tanórák. Itt a diákok különböző tanárok irányításával vesznek részt a változatos szakmai programokon.

Az év vége mindig programokban gazdag, ezért a szalagavató bált igyekszünk novemberben tartani, és így decemberben a szünet előtti napokban megvalósíthatóak az osztálykarácsonyok, a varázslatos Karácsonyi Koncertünk és a tantestületi karácsony is.

A közösségformálás egyik különleges alkalma a tanulmányi kirándulás, ezért minden év elején osztályaink két napos kiránduláson vesznek részt. Mivel a tantestület is egy fontos közössége az iskolának, hagyományosan pedagógus nap alkalmából országon belüli vagy határon túli magyar vonatkozású helyszínekre látogatunk szakmai és közösségi programokkal fűszerezve az utazást.

A munkaközösségek éves programjukban rögzítik az adott tanévre tervezett programokat, ezek összehangolása a „váratlanul” szerveződő programokkal és a gyerekek terhelhetőségének figyelembe vételével komoly logisztikai feladatot jelent.

Humán programjaink: komplex humán vetélkedő, Vörösmarty versmondó verseny, Kazinczy Szép magyar beszéd verseny, szónok- és vitaverseny, Eötvös szónokverseny, slam poetry verseny, humán éjszaka

Nyelvi programjaink: angol nyelvű szónokverseny, St.Patrick angol nyelvű országos verseny, nyelvi tanulmányutak

Médiás programok: bemutatkozó tábor a gimnáziumban, médiás projektnap, VMG Oscar, iskolai rendezvények, iskolai események dokumentálása

Drámás programok: félévi és tanév végi mustrák, Globe Fesztivál, Kilincs Fesztivál, házi bemutatók, Országos Diákszínjátszó Fesztivál budapesti és országos előadásai, ODTV házigazdai feladatai

Természettudományi programok: természettudományi projektnap, A fizika napja, A Föld napja rendezvényei, komplex természettudományi vetélkedő, külső helyszínen témanapok, gyárlátogatások (Paks, Győr, Kecskemét)

Sport programok: sportnap a Margit-szigeten, sportéjszaka, leány tornaverseny, területi és országos sportversenyeken és diákolimpiákon való részvétel

3.4 Mesterprogramok

A pedagógus előmeneteli rendszerben eddig két kollégánk már megfelelt a mesterminősítésen, ketten feltöltött mesterprogramjukkal várják azt. Mind a négy program nagyon hasznos iskolánknak. Az egyik program a 150 éves fizika szertárunk tematikus feldolgozását, az elvégezhető kísérletek digitalizálását, ezzel a

tehetséggondozást segíti. Egy másik program a pályaorientációtól szól, mely egyre fontosabb feladat. Már kilencediktől segítenünk kell diákjainknak, hogy tisztába legyenek képességeikkel, tizediktől irányítani tudjuk őket az emelt szintű képzésekre, majd tizenkettődikben a konkrét továbbtanulási lehetőségeket kell megmutatni nekik. Harmadik programunk a már eddig is jól működő médiatagozatunkat fogja össze, gyűjtve és megosztva a jó gyakorlatokat más iskolákkal, ezzel is segítve az ezen területen tehetséges diákokat. Negyedik programunk is minden gyerek számára nagyon fontos: az egészséges életmód, a tartásjavítás, a tudatos mozgás, a sportolás hosszútávú igényét ébreszti fel és tudatosítja bennük. Mesterpedagógusaink munkáját nagyra értékeljük, és mindenkit támogatunk, hogy tantárgyában vagy érdeklődési körében megtalálja azt a témát, amivel mesterprogramján keresztül segítheti diákjaink tehetségének megtalálását, fejlesztését.

3.5 Minőségbiztosítás

A minőségfejlesztő munka során elsősorban az elsődleges partnerek (diákok, szülők, munkatársak) elvárásainak vizsgálata történik kérdőíves felmérésekkel. A minőségfejlesztő munkától hosszútávon az intézmény belső stabilitásának növekedését, a folyamatok kiszámíthatóbb és megbízhatóbb működését, az iskola szervezeti kultúrájának, tanulmányi mutatóinak s mindezekre épülő presztízsének javulását várjuk.

3.6 Iskolai évfordulók méltó megünneplése

Valójában a 150. tanévünk a 2020-21-es, melyet egy, az egész tanévet átfogó eseménysorozattal, gálaműsorral és kiadványok megjelenésével akartunk megünnepelni, együtt tartva dráma és élsportoló tagozataink 40, valamint média és természettudományos tagozatunk 10 éves évfordulójával. Sajnos a járvány miatt ezek a következő tanévre maradnak.

3.7. A 2020-2021-es pandémia tapasztalatai

A válság változásra kényszerített bennünket a tanítási módszereinkkel kapcsolatban, így a tantestület digitális kompetenciája jelentős fejlődésen ment át 2020. márciusa óta. Az online oktatásban megszerzett gyakorlatok közül többet is tudunk hasznosítani a remélhetőleg hamarosan visszatérő normál tanítás-tanulásban

is. Hosszabb távon is érdemes megtartani a Teams-felületet minden tanárnak, illetve az osztályoknak és csoportoknak, mert:

- a személyes kommunikáción kívül ez lehet az a platform, ahol a tanárok és diákok tartják egymással a kapcsolatot, és gyorsan osztanak meg egymással a tanulással kapcsolatos információkat.
- ezen a felületen visszakereshetően gyűjtheti össze a tanár az összes kiadott segédanyagot: óravázlatokat, bemutatókat, feladatsorokat, linkeket, tesztek. Mindezt témánként, időrendben csoportosítva. Ezzel a hiányzó vagy a sokat távol levő sportosztályos tanulók folyamatos tanulását és pótlását sokkal jobban segíthetjük.
- a Teams-applikáció Feladat menüpontjában egyénileg is tudunk feladatokat kiadni a tanulóknak. Ezzel több lehetőség nyílik a differenciált, egyénre szabott tanulás megsegítésére. Itt javíthatjuk és pontozhatjuk is a tanulók munkáit, ami követhetően megmarad tanárnak-diáknak egyaránt. Személyes, szöveges, fejlesztő értékelést is adhatunk a tanulóknak.
- a csoportban elvégzendő projektfeladatok kiadására megfelelő a „közös fal”, itt könnyebben megnézhetik egymás munkáját, és hatékonyabban tudnak együtt dolgozni egy-egy feladaton.
- nagyon sokszor probléma, hogy nem tudunk korrepetálásra, versenyfelkészítésre megfelelő időpontot találni, ilyenkor megfelelő megoldás lehet az online óra a teamsen, a meeten vagy zoomon.

Megtanultunk az online oktatás alatt a Redmentán, Quizizzben dolgozatokat összeállítani. Ezek a tanulók valódi tudásának mérésére az online-térben ugyan kevésbé alkalmasak, de ellenőrzött körülmények között, iskolában megoldva nagyon is működhetnek. A tanárok munkáját a gépi javítás megkönnyíti, lerövidíti. A tanulóknak pedig azért hasznos, mert visszaküldve a javított dolgozatot egyénileg láthatják, mit tudnak és mit nem, a feladatok pedig visszakereshetőek, újra és újra megoldhatóak.

A felületeken elkészített online feladatsorok kitöltése mind gyakorlásra, mind a tanultak alkalmazásának fejlesztésére is rendkívül hatékony módszer. Ilyen feladatsorokat nemcsak a tanárok, hanem a tanulók is készíthetnek egymásnak, ami szintén jó tanulási módszer.

Az online kommunikáció megnöveli a gamifikáció lehetőségeit is az oktatásban. Több ilyen oldal is létezik (pl. a LearningApps), amelyeken különböző ötleteket, előre

elkészített játékos feladatokat találhatnak a pedagógusok. Nyilván ezekre az órákra előzetesen igen sokat kell készülni, viszont jóval több élményre számíthatnak a tanárok, mint a hagyományos módszerekkel megtartott órákon.

Az online oktatás ugyanakkor olyan problémákat is a felszínre hozott, amelyekkel a „normál oktatásban” nem találkoztunk. A gyerekeknek és a szüleiknek a folyamatos otthontartózkodástól, a bezártságtól valamint a hosszadalmas géphasználattól újfajta nehézségekkel kell szembesülnie. Több tanulóval kapcsolatban megfigyelhető, hogy elveszítik a motivációjukat a tanulást illetően, felborul az életritmusuk, nehezen kelnek, későn fekszenek, rossz a kedélyállapotuk, és vannak, akik depressziós tüneteket produkálnak.

Ennek a bonyolult problémakörnek a megoldása azért nehéz feladat a pedagógusok számára, mert nem találkozunk személyesen a gyerekekkel, vagyis közvetett információkból kell következtetéseket levonnunk. Fontos, hogy a szaktanárok és az osztályfőnökök a szülőkkel együttműködve követeljék meg a diákoktól a pontos órakezdést valamint a folyamatos jelenlétet az órákon. Az is szerencsés, ha a diákok képpel vesznek részt az online-órákon és folyamatosan tudnak kommunikálni a tanárral, vagyis megfelelő technika áll a rendelkezésükre. Azok az osztályfőnökök, akik minden nap tartanak reggel nyolc órától osztályfőnöki beszélgetést, jobban rálátnak a rájuk bízott diákok állapotára és talán hamarabb feltűnik nekik, ha valakinek problémája van az osztályban.